KS. MARIAN BORZYSZKOWSKI

Studia Warmińskie
XXIX (1992)

XI SYMPOZJUM EKUMENICZNE W OLSZTYNIE — 21 I 1993

Staraniem Instytutu Kultury Chrześcijańskiej im. Jana Pawła II w Olsztynie odbyło się tam 21 I 1993 r. XI Sympozjum Ekumeniczne. Słowo wstępne wygłosił ks. dr hab. Marian Borzyszkowski, dyrektor instytutu. Na program XI Sympozjum Ekumenicznego złożyły się prelekcje: dr Zofia Jaroszewicz-Pieresławcew: *Staroobrzędowcy w Polsce*; S. dr Ambrozja Kalinowska OSB: *Józefa Jadwiga Kulesza (1859–1931) i jej Zgromadzenie. (Działalność opiekuńczo-ekumeniczna).*

W czasie przerwy nastąpiło otwarcie wystawy: *Kapliczki przydrożne*, przygotowanej staraniem ks. dr. Andrzeja Kopiczko.

W sympozjum uczestniczyli studenci i absolwenci Studium Teologii dla Świeckich w Olsztynie oraz przedstawiciele olsztyńskich środowisk naukowych i ekumenicznych. Sympozjum zaszczycił swą obecnością J.E. Ksiądz Arcybiskup Metropolita Warmiński dr Edmund Piszcz, który wygłosił słowo końcowe.

XI Sympozjum Ekumeniczne w Olsztynie było sponsorowane przez I Inspektorat Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń w Olsztynie.

*

Minął rok od ostatniego sympozjum ekumenicznego. Spotykamy się ponownie, aby na nowo spojrzeć na problemy jedności religijnej i chrześcijaństwa, zarówno w aspekcie historycznym jak i współczesnym, na płaszczyźnie nie tylko religii, lecz również i kultury.

Świat na naszych oczach jednoczy się coraz bardziej, zwłaszcza politycznie, gospodarczo, na płaszczyźnie informacyjnej.

Zjednoczona Europa staje się faktem coraz bardziej oczywistym i bliskim także dla krajów postkomunistycznych. Pragnienie wielu Polaków, aby przybliżyć im Europę, chociaż nie zawsze ze skonkretyzowaną jej treścią, zdaje się świadczyć o oddolnych przejawach na rzecz jedności nie tylko europejskiej, ale i światowej.

Coraz bardziej korzystamy z jednoczącego się rynku gospodarczego. I chociaż często u podstaw tych dążeń leżą pragnienia częściowo komercyjne, konsumpcyjne, przejawy tego jednoczenia w postaci dostępu do towarów nie tylko zachodnich, ale i dalekowschodnich, przyjmujemy jako oznakę normalności.

Środki masowego przekazu jednoczą świat najsilniej, oddziaływując zwłaszcza poprzez radio i telewizję na milionowe rzesze ludzi. Człowiek, mając dzięki nim

dostęp do informacji z prawie każdego zakątka ziemi, czuje się jak w MacLuhana „globalnej wiosce", gdzie wszystko może być mu znane i bliskie. Środki masowego przekazu łączą ludzi w swej różnorodności także na płaszczyźnie kulturalnej, ukazując przeróżne możliwości twórcze człowieka, w których ujawnia siłę i rozwój swego ducha, intelektu i woli, aby ukazać swoje dążenia do dobra, prawdy i piękna.

Jak na tle tych tendencji przedstawiają się dążenia ekumeniczne?

Istnieją duże wysiłki, zarówno z jednej jak i z drugiej strony. Pragnienie jedności jest wielkie. Ale i zadanie, przed jakim stoi ludzkość, jest ogromne i trudne. Odnosi się niekiedy wrażenie, iż przykazanie Pana, „aby stanowili jedno" (J 17,22) w działaniu i nauce ciągle wydaje się być dalekim celem. Rozdział religijny jest być może zbyt wielki. Być może za mało mówi się o tym, co jest wspólne i co łączy, a zbytnio przejaskrawia się drobne zróżnicowania, traktuje się sprawy mało ważne jako pierwszorzędne. To wszystko utrudnia nam postęp na drodze do jedności. Ten szczytny cel wymaga wielu wysiłków i szerokiego działania na wielu płaszczyznach. Mamy pewien niedosyt. Chcielibyśmy już więcej, niż to jest. Chcielibyśmy, aby atmosfera Tygodnia Ekumenicznego rozszerzyła się na miesiąc, rok, jedności nie tylko liturgicznej, ale i sakramentalnej, a zwłaszcza doktrynalnej.

Warmia i Mazury, na których przyszło nam żyć, były ziemiami zamieszkiwanymi przez różne ludy, narody, mówiące wieloma językami, tworzące własne, odrębne kultury. Żyli tu Prusowie, Niemcy, Polacy. Łączyła ich wiara w Jezusa Chrystusa, troska o codzienny byt i pragnienie zbawienia wiekuistego. Prawo człowieka do swobodnego wyboru religii zaczęło w XIX wieku zmieniać podział terenów na tradycyjnie katolickie i protestanckie. Na Mazurach zaczęła się rozwijać katolicka diaspora, a w kilku miejscowościach osiedliły się, przybyłe tu z Rosji, grupy prawosławnych staroobrzędowców, wzbogacając nasze ziemie swą ciekawą kulturą duchową i religijną. Im właśnie w dużej części poświęcamy dzisiejsze sympozjum.

Ostatnia wojna, jej skutki, zmieniły granice Europy, Polski i wielu innych krajów. Dokonano ogromnych przemieszczeń ludności, w tym również Polaków zamieszkujących ziemie na wschodzie dawnej Polski. Ten Wschód stanowił wówczas ciekawy styk kultur i religii, był pomostem między Orientem i Zachodem, owocował poprzez największych pisarzy w naszej literaturze, wielkimi nazwiskami w dziejach naszej sztuki i nauki. Po ostatniej wojnie, wraz z ludźmi z Wileńszczyzny, Wołynia czy Bieszczad, szukającymi nie ze swej woli nowego domu, a osiedlającymi się na Warmii i Mazurach, wiele ich spraw, problemów może nie tyle materialnych, co raczej kulturowych, duchowych, religijnych, przeniosło się w nasze strony, tworząc wraz z rozwijającym się życiem nowy pomost porozumienia między ludźmi poprzez zróżnicowaną i przebogatą kulturę chrześcijańską, ubogacając tworzącą się na tych ziemiach nową wspólnotę ludzką w przeróżne zwyczaje, owoce uzdolnień i przemyśleń, wypracowane od pokoleń tradycje o inspiracji chrześcijańskiej. Szli ze Wschodu ludzie, a wraz z nimi kapłani, siostry zakonne. Wspomnę tu siostry benedyktynki — misjonarki, których założycielce, jej działalności opiekuńczo-ekumenicznej, siostrze Józefie Jadwidze Kuleszy poświęcamy w części nasze sympozjum.

Warmia czy Mazury, która dla wielu po wojnie były biblijną ziemią obiecaną, nie była ziemią bez tradycji. Za mało było czasu, aby można ją było poznać czy przejąć od miejscowej ludności, wystarczająco jednak dużo, aby poprzez znaki kultury materialnej, konkretnie architektury religijnej, dowiedzieć się, kto tu mieszkał, jakie miał dążenia, w co wierzył i co wyznawał.

11. ÖKUMENISCHE TAGUNG IN OLSZTYN (ALLENSTEIN) 1993

ZUSAMMENFASSUNG

Am 21. Januar 1993 fand die 11. Ökumenische Tagung in Olsztyn (Allenstein) statt. Während dieser Tagung, die vom Johannes-Paul-II. Institut für Christliche Kultur organisiert wurde, wurden folgende Vorträge gehalten: Z. Jaroszewicz-Pieresławcew: *Die Philipponen in Polen* und A.J. Kalinowska OSB: *Jadwiga Józefa Kulesza OSB und ihre Kongregation. (Ökumenische und wohltätige Tätigkeit).* Es wurde auch eine Ausstellung: *Wegkapellen in Ermland* eröffnet.